MILLIY IQTISODIYOTIGA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNI SOLIQLAR VOSITASIDA RAG'BATLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Ibragimov Aziz To'rayevich
Osiyo xalqaro universiteti
Shodiyeva. A. D.
BuxMTI 2-boshqich talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsyalarni jalb qilish hamda ularni boshqarishning amaldagi holati to`g`risida malumotlar berilgan hamda Milliy iqtisodiyotga investitsyalarni jalb qilish bo`yicha tegishli xulosa va takliflar mavjud.*

Kalit so`zlar: *milliy iqtisodiyot,investitsya,soliqlar.*

Yurtimizda iqtisodiy islohotlarni bosqichma-bosqich amalga oshirilishi va bu jarayonda davlatning bosh islohotchi ekanligi mamlakatimizning bozor iqtisodiyotiga o'tishining o'ziga xos xususiyatlaridan biri bo'lib hisoblanadi. Bu jarayon investitsiya faoliyatini tartibga solish borasida ko'plab qarorlar qabul qilishni talab etadi. "O'zbekiston bilan ishlash istagini bildirgan xorijiy investorlar bilan mustahkam aloqa o'rnatib, loyihaning boshidan oxirigacha ularga yordam berish, oddiy qilib aytganda, ularni qo'lidan yetaklab "natijani ta'minlash kerak", - dedi Shavkat Mirziyoyev[1]. Iqtisodiyot tarmoqlariga investitsion faoliyatni to'g'ri yo'lga qo'ymasdan, ichki va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va samarali o'zlashtirish ishlarini amalga oshirmasdan turib iqtisodiyotni barqaror o'stirish, asosiy kapitalni yangilanishiga va butun investitsion-moliyaviy sohada tarkibiy o'zgarishlarga erishib bo'lmaydi shuning uchun davlat tomonidan ushbu islohotlar tartibga solib turiladi. Mamlakatni rivojlanish va iqtisodiy holatini yaxshilashda xorijiy investitsiyalarning o'rni muhim hisoblanadi.

2.1, 2.3 va 3.1 paragraflarda keltirilgan ma'lumotlarga asoslanib, investrlashtirish maqsadida milliy qimmatli qog'ozlar bozorini takomillashtirishning istiqbolli yo'llarini, shuningdek, Jahon moliyaviy-iktisodiy inkirozi (JMI) sharoitida QQB rivojlanishiga g'ov bo'layotgan mavjud muammolarni hal qilish yo'llarini aniqlaymiz.

O'zbekiston QQB JMII sharoitida ishlab chiqaruvchi doirada, xususan, xususiylashtirilgan korxonalarda kapitalni jalb qilish mexanizmi elementi bo'lishi uchun, aksiyalarning kurs qiymati dinamikasi uzoq hamda o'rta muddatdagi istiqbolda ixtiyoriy o'sishi va bozor barqarorligini buzuvchi chayqov tebranishlarga ega bo'lmasligi uchun ma'lum ma'noda imkoniyatlar yaratilgan. Aksiyalar bozor qiymatining o'sishi emitentlar nuqtayi nazaridan dividendlardan ko'ra aksionerlarni mukofotlashning eng afzal

[1] O`zbekiston axborot agentiligi rasmiy sayti_www.O`zA

shaklidir, modomiki, emitent-kompaniya tomonidan olingan daromadni kapitallashtirish uning kapitalini oshiradi, bu esa qimmatli qog'ozlar yangi emissiyasini amalga oshirish uchun juda zarur.

Bir tomondan, emitent-kompaniyalar uchun yuqori bozor narxidagi aksiyalarning olg'a intiluvchan harakatining yo'qligi sharoitida dividend to'lovi shaklida investorlarni mukofotlashning afzalligi, agar dividendlar aksiya egalari daromadining asosiy manbasi bo'lsa, aksiyalarning ikkilamchi emissiya rejasiga ko'pgina aksionerlarning salbiy munosabatini shakllantirishi mumkin.Boshqa tomondan, asosiy tarzda institutsional investorlar tomonidan taqdim etilgan uzoq muddatli strategik investorlarning manfaatlari dividendlarning barqaror o'sish darajasiga javob beradi. Shu tarzda fond bozori doirasida ongli dividend siyosati va qiymat kursining o'sishi siyosati uyg'unlashib ketishi lozim.

Xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish uchun fond bozorini ijobiy tarzda o'zgartirish zarur. QQBning asosiy xarakteristikasi jamg'armalarni akkumlyatsiya qilish imkonini oshiruvchi moliyaviy instrumentlarning keng spektrining mavjudligi hisoblanadi. Bozorning yirikdonli tuzilmasi (yirik paketlarga va erkin muomaladagi sezilmas aksiyalar hajmiga ega bo'lish), shuningdek yomon emission, dividendli, investitsion va korporativ siyosatning belgilangan tendensiyasi instrumentlar sonini qisqartiradi. Bu instrumentlar ularning vositalariga investrlash nuqtayi nazaridan jozibador hisoblanadi.

Qimmatli qog'ozlar umumiy tuzilmasida korporativ aksiyalar ulushini kengaytirish va O'zbekistonda unchalik mashhur bo'lmagan korporativ qog'ozlar (jozibador aksiyalarning turli ko'rinishlari, aksiyalarga opsionlar, konverterlangan obligatsiyalar va boshqalar) ko'rinishlariga muomalani tashkil qilish. Bu qimmatli qog'ozlar investitsiyalar umumiy riskini diversifikatsiya qilish va katta kapitallar jalb qilish imkonini beradi. Ikkilamchi aksiya emissiyasi miqdori jiddiy ravishda o'sishi kerak va asosiy kapitaldagi investitsiyalarning joriy darajasini sezilarli oshirishi lozim.Hozirgi vaqtda mahalliy fond bozorlari investitsion imkoniyatlarining cheklangan tanloviga ega bo'lganligicha, yetarli darajada likvidsizligicha qolmoqda. Shunga qaramasdan, keyingi vaqtlarda to'g'ri investitsiyalar (strategik xorijiy fondlarning yirik paketlariga turlicha ega bo'lish) va kapitalning portfelli quyilmalari doirasida ijobiy o'zgarishlar kuzatilmoqda, o'zbek fond bozori infratuzilmaviy disproporsiyasi saqlanmoqda.

Korporativ boshqaruv amaliyotidagi ijobiy o'zgarishlarga, XK faoliyati oshkoralik darajasining oshganligiga hamda hisobning xalqaro standartlariga muvofiq hisobot tayyorlanishiga qaramasdan, ko'pgina investorlar ko'z o'ngida O'zbekiston avvalgidek, investitsiyalar uchun o'ta riskli deb qabul qilinmoqda. Bu ma'lum darajada potensial va real investorlar nuqtayi nazaridan mamlakat iqtisodiyotida vaziyatlarning real yaxshilanishi bilan uning imidjining obyektiv o'zgarishi o'rtasidagi sezilarli vaqtinchalik lagning mavjudligi bilan shartlashadi.

Mamlakatdagi investitsion muhitni yaxshilashga erishish va mamlakatga xorij investorlarining «uzun» pullarini jalb qilish uchun qulay shart-sharoit yaratish uchun Davlat oldida juda ko‘p ishlar turibdi.

Hozirgi kun analitiklarining ta’kidlashlaricha, xorij investorlari, asosan, ko‘p yirik institutsional investorlar vositalari oqimi salohiyatining mavjudligi, qonun bo‘yicha qat’iy yo‘naltirilgan va yetarli konservativ siyosat orqali ushlab turiladi.Ilg‘or milliy emitentlari ishonch darajasi investorlarning bozorga umumiy munosabatlari, bozorga chiqish imkoniyatlari, kichikroq kompaniyalar investitsiyalarni jalb qilish va o‘rta muddatli istiqbolda o‘zbek qimmatli qog‘ozlar bozori rivojlanishga bog‘liq. Bunda shuni tushunish kerakki, investorlarning bozorga munosabatlarining jiddiy o‘zgarishi uchun bitta kompaniyaning kuchayganligi yetarli emas.

Umuman olganda, investorlar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi ssenariyasini yanada aniqroq tushunishga erishishni xohlashadi. Rasmiy darajada ishlab chiqilgan aniq va natijaviy harakatlarga hamroh bo‘la olmagan dasturiy bayonotining yetarli emasligi yaqqol ko‘rinib turibdi. Ko‘z oldilarida ko‘p mamlakatlar tajribalarini (masalan, Sharqiy va Markaziy Yevropa, MDH mamlakatlari) ko‘rib turgan investorlar quruq gapga emas, ko‘proq amaliy xarakatlarga ishonadilar.Investitsion resurslarning kengmasshtabli oqimi faqatgina barqaror va likvidli moliyaviy bozor (QQB) ga ega bo‘lgan rivojlangan iqtisodiyot uchun mumkin, xalos.

Kapitalni uzoq muddatli istiqbolga yo‘naltirib qo‘yish uchun investorlar davlat siyosati barqarorligiga va tuzilmaviy islohotlarning amalga oshirilishining natijaviyligiga ishonch hosil qilishi lozim.

Investorlarning barcha kategoriyasi uchun davlat mulkida qolgan paketlarni xususiylashtirishni amalga oshirishda oshkoralik talab qilinadi. Ta’kidlash kerakki, investorlar uchun xususiylashtirish iqtisodiyoti va ma’muriy tartib asosiy rol o‘ynaydi29. Ma’muriy tartib xokimiyat va mahalliy xokimliklar o‘rtasidagi javobgarlikni taqsimlaydi, xususiylashtirishning huquqiy sharoitlari, aniq loyihalari, uslub va obyektlari haqidagi axborotlarga kirishni ta’minlaydi. Xususiylashtirish jarayonining o‘zi jamg‘armalarning umumiy shartlariga bog‘liq, lekin ichki va tashqi investitsiyalar uchun katta imkoniyatlarni ochadi.

Hozirgi kunda davlat mulkida bir qator korxonalar paketlari bor. Mamlakatda mulk shakllarini qayta taqsimlash jarayonining tugallanishiga xali ancha vaqt bor. Mazkur doirada mavjud noaniqliklar o‘zbek korxonalari aksionerlik kapitali tuzilmasi uchun, demakki, xorijiy investitsiyalar uchun ham salbiy oqibatlarni keltirib chiqarmoqda.Xokimiyatning asosiy maqsadlaridan yana biri me’yoriy-huquqiy bazaning qisqa-qisqaligini yo‘qotish va investorlar huquq va manfaatlarini himoya qilishni ta’minlash bo‘lishi lozim. QQBidagi buzg‘unchiliklar uchun sanksiya tizimi jazoning qat’iylik darajasi nuqtayi nazaridan maksimal darajada egiluchan bo‘lishi lozim: osonroq

jazo – jarimalar, qat'iy – jinoiy xarakterdagi choralar. Xorijiy investitsiyalarni (portfelli) jalb qilish uchun, avvalo, ularning xavfsizligini kafolatlash, imtiyozli tartib (tarmoqlarni tuzilmaviy qayta qurish uchun zarur strategik tartib), zarur infratuzilmani rivojlantirish, byurokratik muolajalarni keskin ravishda soddalashtirish (iqtisodiyotni debyurokratizatsiyalash bugungi kunda xukumat oldida turgan asosiy ustuvorliklardan biridir)ni kafolatlash zarur. Korrupsiya bundan mustasno. Hozirgi kunda mamlakatda investitsion faoliyatning davlat boshqaruvi organlarining koʻptarmoqli tizimi yetarli. Bu organ va muassasalarning har biri bir yoki bir qator vazifalarni bajaradi. Bu shuni koʻrsatadiki, Oʻzbekistonda investitsion faoliyatni tartibga soluvchi davlat muassasalarining mavjud tizimi tarqoq, demakki, samarasiz.

Birinchidan, u judayam qoʻpol, uni ushlab turish uchun katta mablagʻ sarflanadi.

Ikkinchidan, vakillikning qat'iy chegaralanmaganligi oʻzboshimcha chinovniklar fonida bunday tizim korrumpiratsiya qilingan.Uchinchidan, byurokratik apparatning bunday miqdorida investitsion loyihalarni realizatsiya qilish muolajasi choʻzilib ketadi. Bunday salbiy omilning harakati koʻpgina xorijiy va mahalliy investorlarni strategik – portfelli investitsiyalarni amalga oshirishni kechiktiradi.

Toʻrtinchidan, mamlakatda investitsion faoliyatni tartibga solish davlat organlarining koʻpchiligi bir-birini takrorlaydi. Bu ularning faoliyatini kordinatsiya qilish jarayonini murakkablashtiradi va Oʻzbekistonda mavjud iqtisodiy-huquqiy institutlar haqida noaniq tasavvur paydo boʻlishi mumkin boʻlgan investorlar uchun qoʻshimcha qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi.

Beshinchidan, tashkil etilgan tuzilmalar qatori (Davinkom DIF, Markaziy depozitariya, fond birjasi, elektron savdo tizimi) oʻzlarning oldiga qoʻyilgan masalalarini bajara olmadilar va kuchli kommersiya qilindilar.

Shu tarzda mamlakatdagi mavjud institutsional tizim mamlakatimiz iqtisodiyotiga kapital qoʻyilmalarini amalga oshirishni yengillishtirish u yoqda tursin, aksincha bu jarayonni murakkablashtiradi.

Yuqorida bayon etilganlardan shunday xulosa chiqarish muminki, xorijiy investorlar (jumladan, portfelli) uchun qulay va barqaror iqtisodiy-huquqiy muhitni shakllantirishda davlatning roli juda katta. Bunda ta'kidlash kerakki, bu jarayon kompleks tarzda amalga oshirilishi lozim. Buning uchun uzoq muddatli milliy manfaatlarga javob beruvchi davlat investitsion strategiyasini shakllantirish zarur. Bu strategiyaning tarkibiy qismi sifatida xorijiy xususiy kapitalni milliy manfaatlarga jalb qilish konsentratsiyasi, shuningdek, tarmoq va xududiy afzalliklar va preferensiyalarni keltirish mumkin. Mamlakatda investitsion iqlimni yaxshilash ham katta ahamiyatga ega. Xorijiy investorlar nuqtayi nazaridan (jumladan, portfelli) oʻzbek amaliyoti uchun quyidagi muammolar xarakterlidir:

- QQB xarakatlanishi mexanizmi va modelining takomillashmaganligi;

- aksionerlar manfaatlarining qarama-qarshiligi;
- Korxonalarning daromadning real ko‘rsatkichlarini yashirishga qiziqishi;
- «aloqador» tomonlar bilan bitimlarning murakkabligi (qarindoshchilik va boshqalar);
- proteksionizm amaliyotining ildiz otishi.

Oxirigi ikki punktning munosabatida shuni ta’kidlash kerakki, G‘arbda «aloqadorlik» bitimlari va proteksionizm imkoniyatlarini kiritilmasligi - oshkora hal qilinmaydi, ba’zan esa qayd etilgan ma’muriy me’yor hisoblanadi. Bundan tashqari, mahalliy prfessional ahloq shunday sharoitda qoladiki, «aloqadorlik» bitimlari va proteksionizm bizning hayotimiz me’yori bo‘lib qoladi.

Yuqorida keltirilganlar asosida ko‘rishimiz mumkinki, O‘zbekistonda qimmatli qog‘ozlar bozorining rivojlanishi muammolari kompleks xarakterga ega va uni sifatli o‘zgartirish uchun boshqaruv organlari va professional ishtirokchilarning kuchlarini birlashtirishni talab qiladi. Shu bilan birga mamlakatda qulay investitsion iqlim yaratishga erishish zarur. Shu maqsadda mamlakat chegaralarida 5-10% dan yuqori hajmdagi korporativ qimmatli qog‘ozlar muamolasiga yo‘l qo‘yish, ichki bozor aksiyalarini va erkin muomaladagi obligatsiyalar bozor qiymatini kapitallashtirish lozim. Bozor uchun ijobiy omil uzoq muddatli xorijiy investorlar uchun soliq imtiyozlarini yuritish bo‘lar edi.Ichki investitsion iqlimni kordinal o‘zgartirishdan keyingina, investitsiyalar iqtisodiyot real tarmog‘ida foydali bo‘ladilar va shu asosda O‘zbekistonda ishlab chiqarish doirasidaga mahalliy investrlashtirishda iqtisodiy portlash yuzaga keladi, shunda mamlakat real iqtisodiyotiga QQB orqali xorijiy investitsiyalar jiddiy oqib kirishini kutish mumkin.

ADABIYOTLAR RO’YXATI:

1. To’rayevich, I. A. (2025). Attracting Investments into the National Economy and their Management: Current Status. *Miasto Przyszłości*, *56*, 315-322.
2. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB’EKTLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY YO ‘NALISHLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 319-326.
3. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 149-155.
4. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA’MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 249-255.

5. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEXANIZMLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 256-263.

6. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA UNI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASHNING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 241-248.

7. Turayevich, I. A. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNI BOSHQARISH YO 'LLARI. *Miasto Przyszłości*, *55*, 1464-1468.

8. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKTLARI INVESTITSION LOYIHALARINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(2), 306-314.

9. AT, I. (2024). TADBIRKORLIK FAOLIYATINING DAVLAT TOMONIDAN QO 'LLAB QUVVATLANISHI VA SOHAGA MINTAQALAR MIQYOSIDA INVESTITSIYA JALB QILISH SAMARADORLIGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(2), 264-271.

10. Aziz, I. (2023). O'zbekistonda xorijiy investitsiyani jalb qilishni soliqlar vositasida rag'batlantirish yo'llari. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, *1*(5), 191-196.

11. Turayevich, I. A. (2024). Milliy Iqtisodiyotga Xorijiy Investitsiyalarni Jalb Qilishda Soliqlarning O 'Rni. *Gospodarka i Innowacje.*, *53*, 205-213.

12. Ibragimov, A. T. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSIYANI JALB QILISHNI SOLIQLAR VOSITASIDA RAG 'BATLANTIRISH. *Gospodarka i Innowacje*, *51*, 116-122.

13. Turayevich, I. A. (2024). Iqtisodiyotga Investitsiyalarni Jalb Qilish Va Boshqarishning O 'Ziga Xos Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, *53*, 1231-1237.

14. EI, I. JAHON SAVDO KO 'RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR.

15. EI, I. (2024). O 'ZBEKISTONDA MAKROIQTISODIY KO 'RSATKICHLAR O 'ZGARISHLARINING 2022 VA 2023 YILLAR VA TARMOQLAR MIQYOSIDA TAHLILI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(3), 44-52.

16. EI, I. (2024). YALPI ICHKI MAHSULOT TUSHUNCHASI VA UNI HISOBLASHNING ASOSIY SHARTLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 266-274.

17. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, *51*, 258-266.

18. EI, I. (2024). MAKROIQTISODIY KO 'RSATKICHLARNNG O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 275-281.

19. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA CHORVACHILIK TARMOG ‘I YASHILLASHISH HOLATI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 165-171.

20. EI, I. (2024). MILLIY KOMPANIYALAR RAQOBATBARDOSHLIGI OMILLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 168-174.

21. EI, I. (2024). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 175-182.

22. EI, I. (2024). QISHLOQ XO ‘JALIGI TARMOQLARINI YASHIL IQTISODIYOT ORQALI RIVOJLANTIRISH YO ‘LLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 172-180.

23. EI, I. (2024). KORXONALARDA RAQOBATBARDOSH EKSPORTNI YO ‘LGA QO ‘YISH VA MARKETING STRATEGIYALARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(2), 315-324.

24. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA QISHLOQ XO ‘JALIGI IQTISODIYOTNING YETAKCHI TARMOG ‘I SIFATIDA. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 156-164.

25. Ibodulloyevich, I. E. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT VA UNING USULLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI.

26. Ibodulloyevich, I. E. (2024). Xizmat Ko ‘Rsatish Korxonalari Faoliyatlarining Samaradorligini Oshirishning Tashkiliy Mexanizmini Takomillashtirish. *Gospodarka i Innowacje.*, *46*, 608-615.

27. Ikromov, E. (2024). A METHODICAL APPROACH TO EVALUATING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, *3*(5), 180-188.

28. Ikromov, E. (2024). THE IMPORTANCE OF ETHICS AND CULTURE IN THE INTRODUCTION OF MODERN METHODS OF MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, *3*(5), 171-179.

29. Ibodulloyevich, I. E. (2024). MENEJMENTNING ZAMONAVIY USLUBLARINI JORIY ETISHDA ETIKA VA MADANIYATNING AHAMIYATI.

30. Ikromov, E. (2024). CLASSIFICATION OF LEADERSHIP STYLES IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, *3*(2), 615-621.

31. Ibodullayevich, I. E. (2024). Inqirozga Qarshi Choralar Dasturi Doirasida Kichik Biznes Va Xususiy Tadbirkorlik Subyektlarini Marketing Tizimi Asosida Rivojlantirish Muammolari. *Miasto Przyszłości*, *54*, 1495-1503.

32. Ibodulloyevich, I. E. (2023). DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI TAQSIMLANISHINI TAKOMILLASHTIRISH. *Gospodarka i Innowacje.*, *41*, 321-325.

33. Ibodulloyevich, I. E. (2023). MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI PROGNOZLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR.

34. Ikromov, E. (2023). REGULATION OF BUSINESS ACTIVITY IS SIMPLIFIED. *Modern Science and Research*, *2*(12), 1107-1111.

35. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH

MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, *51*, 258-266.

36. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 72-78.

37. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 47-53.

38. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 29-34.

39. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 37-43.

40. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, *2*(12), 559-568.

41. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. *ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI*, *2*(14), 45-53.

42. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO 'RSATISHDA SANOATNING O 'RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 42-50.

43. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.

44. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.

45. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.

46. Sodikova, N. (2024). THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL. *Modern Science and Research*, *3*(1), 133-139.

47. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). PANDEMIYA SHAROITIDA O 'ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI VA ISTIQBOLDAGI IQTISODIY O 'SISH PROGNOZLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 111-123.

48. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT TARMOQLARIDAGI TARKIBIY O 'ZGARISHLAR VA ULARNI BAHOLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 101-110.

49. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O 'ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH YO

‘NALISHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 245-254.

50. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O ‘ZBEKISTONDA EKSPORT-IMPORT KO ‘RSATKICHLARINING TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 151-159.
51. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). JAHON SAVDO KO ‘RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O ‘ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 236-244.
52. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). АНАЛИЗ БЕЗРАБОТИЦЫ В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ АФРИКИ И УЗБЕКИСТАНЕ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 122-128.
53. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВВП СТРАН ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА (ЕАЭС) И УЗБЕКИСТАНА. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 149-156.
54. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УРОВНЯ ИНФЛЯЦИИ В СТРАНАХ ЕС И УЗБЕКИСТАНЕ. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 206-212.
55. Abidovna, A. S., & Sadilloevna, D. M. (2024). THE IMPACT OF MANAGEMENT PRACTICES ON INNOVATION IN ENTREPRENEURSHIP. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 232-237.
56. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TEXNOLOGIK JARAYONNING TANNARXINI HISOBLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 17-23.
57. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH, XARAJATLARNI TAHLIL QILISH YONDASHUVLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 47-53.
58. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO ‘RSATISHDA SANOATNING O ‘RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 42-50.
59. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 15-22.
60. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLISH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(5), 40-46.
61. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 54-61.
62. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA

AMALIYOT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(4), 79-85.

63. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 62-68.

64. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, *1*(3), 24-30.

65. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). ENTERPRISE MARKETING STRATEGY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 259-265.

66. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). SANOAT KORXONALARI INNOVATSION STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH JARAYONI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 193-198.

67. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). SANOAT KORXONALARI INNOVATSION STRATEGIYALARINING IERARXIK TUZILISHI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 187-192.

68. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). TIKUVCHILIK SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION STRATEGIYALARINI QOLLASH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(2), 325-330.

69. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYANI SHAKLLANTIRISH VA AMALGA OSHIRISHNING DOLZARBLIGI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(3), 183-187.

70. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING MOLIYAVIY REJASI VA UNING MUVAFFAQIYATGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, *2*(1), 8-14.

71. Raxmonqulova, N. O. (2025). HODIMLARNI RAG ‘BATLANTIRISH VA MOTIVATSIYA ORQALI ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, *2*(1), 29-35.

72. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO ‘YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, *2*(1), 22-28.

73. Hakimovich, T. M. (2025). PRIORITIES FOR DEEPENING STRUCTURAL CHANGE IN THE ECONOMY. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *12*(01), 84-90.

74. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLAR IQTISODIYOTINI JADAL RIVOJLANTIRISH BO’YICHA STRATEGIYALARNING QO’LLANILISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(4), 129-136.

75. Bazarova, M. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT MOLIYASI TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, *4*(1), 29-36.

76. Shadiyev, A. X. (2025). A MODERN APPROACH TO THE METHODOLOGY OF TEACHING ECONOMIC DISCIPLINES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *12*(01), 134-139.

77. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, *10*(11), 153-159.

78. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOYILLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, *48*, 685-690.

79. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, *3*(6).

80. Olimovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4 (55)), 40-42.

81. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.

82. Akbarovna, N. N. (2024). GLOBALLASHUV SHAROITIDA INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISHDAGI MUAMMOLAR. *Gospodarka i Innowacje.*, *54*, 107-112.

83. Akbarovna, N. N. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT METHODS IN AN INNOVATIVE ECONOMY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 407-412.

84. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 278-283.

85. Azimov, B. F. (2024). MOLIYAVIY SEKTORDA STATISTIK KUZATISH VA UNING USULLARI. *XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI*, *1*(1), 28-31.

86. Жумаева, З. К. (2019). Современные Тенденции И Направления Развития Инвестиционной Деятельности В Регионах Республики Узбекистан. *Современные Проблемы Социально-Экономических Систем В Условиях Глобализации*, 148-152.

87. Jumayeva, Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, *3*(6).

88. Bustonovna, J. Z. (2024). JISMONIY SHAXSLAR DAROMADLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZIMINI TAKOMILASHTIRISH.

89. Bustonovna, J. Z. (2024). IQTISODIY MUAMMOLARNI HAL QILISHDA BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING MUHIM SHARTLARI. *Miasto Przyszłości*, *55*, 1436-1440.

90. Джураева, М. С. (2025). АВТОНОМНЫЕ И ИНТЕГРИРОВАННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(4), 135-141.

91. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). BARQAROR RIVOJLANISHGA O ‘TISH SHAROITIDA ISHLAB CHIQARISHNI BOSHQARISH VA TASHKIL ETISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, *1*(3), 307-312.

92. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO’LLASHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 93-99.

93. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALAR TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 284-292.

94. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQADA MEHNAT BOZORI. MEHNAT BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XUDUDIY ASOSLARI, AHOLI BANDLIGI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YOLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 307-309.

95. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. *Modern Science and Research*, *2*(12), 506-512.